EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

1. oktoober 2009 *

Kohtuasjas C-505/07,

mille ese on EÜ artikli 234 alusel Tribunal Supremo (Hispaania) 22. oktoobri 2007. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 19. novembril 2007, menetluses, mille algatas

Compañía Española de Comercialización de Aceite SA,

menetluses osalesid:

Asociación Española de la Industria y Comercio Exportador de Aceite de Oliva (Asoliva),

Asociación Nacional de Industriales Envasadores y Refinadores de Aceites Comestibles (Anierac),

Administración del Estado,

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja esimees C. W. A. Timmermans, kohtunikud J.-C. Bonichot, K. Schiemann, J. Makarczyk (ettekandja) ja C. Toader,

kohtujurist: J. Kokott,
kohtusekretär: ametnik K. Sztranc-Sławiczek,

arvestades kirjalikus menetluses ja 17. detsembri 2008. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

– Compañía Española de Comercialización de Aceite SA, esindaja: *abogado* R. Illescas Ortiz,

– Asociación Española de la Industria y Comercio Exportador de Aceite de Oliva (Asoliva), esindajad: *procuradora* M. Albarracín Pascual ja *abogada* C. Ortega Martínez,

– Asociación Nacional de Industriales Envasadores y Refinadores de Aceites Comestibles (Anierac), esindajad: *procurador* F. Bermúdez de Castro Rosillo ja *abogado* A. Ruiz-Giménez Aguilar,

– Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: F. Jimeno Fernández ja F. Castillo de la Torre,

olles 12. veebruari 2009. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab nõukogu 22. septembri 1966. aasta määruse nr 136/66/EMÜ õli- ja rasvaturu ühise korralduse kehtestamise kohta (EÜT L 172, lk 3025; ELT eriväljaanne 03/01, lk 77) (muudetud nõukogu 20. juuli 1998. aasta määrusega nr 1638/98 (EÜT L 210, lk 32; ELT eriväljaanne 03/23, lk 308)) (edaspidi „määrus nr 136/66") artikli 12a ning nõukogu 4. aprilli 1962. aasta määruse nr 26, millega kohaldatakse teatavaid konkurentsieeskirju põllumajandussaaduste ja toodete tootmise ja nendega kauplemise suhtes (EÜT 30, lk 993; ELT eriväljaanne 03/01, lk 6), artikli 2 tõlgendamist.

2 See taotlus esitati kohtuvaidluses, milles Compañía Española de Comercialización de Aceite SA (edaspidi „Cecasa") esitas kaebuse Tribunal de Defensa de la Competencia (konkurentsikohus) 5. märtsi 2002. aasta otsuse peale, millega keelduti andmast üksikluba oliiviõli turustamiseks ühisettevõte loomiseks..

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigus

Õigusnormid, millega kohaldatakse konkurentsieeskirju põllumajandussektoris

3 Määruse nr 26 põhjenduse 1 kohaselt:

„asutamislepingu artikli [36] põhjal on asutamislepingus sätestatud konkurentsieeskirjade kohaldamine põllumajandussaaduste ja toodete tootmise ja nendega kauplemise suhtes üks ühise põllumajanduspoliitika raames otsustatavaid küsimusi […]”.

4 Määruse nr 26 artikkel 1 sätestab:

„Alates käesoleva määruse jõustumisest kohaldatakse asutamislepingu artikleid [81]–[86] ja nende rakendussätteid kõikide asutamislepingu artikli [81] lõikes 1 ja artiklis [82] osutatud kokkulepete, otsuste ja tegevuste suhtes, mis on seotud asutamislepingu [I] lisas loetletud toodete tootmise või nendega kauplemisega, kui käesoleva määruse artiklist 2 ei tulene teisiti.”

5 EÜ asutamislepingu I lisas loetletud põllumajandustoodete hulka kuulub oliiviõli.

6 Määruse nr 26 artikli 2 lõigete 1 ja 2 kohaselt:

„1. Asutamislepingu artikli [81] lõiget 1 ei kohaldata selliste eelmises artiklis nimetatud kokkulepete, otsuste ja tegevuste suhtes, mis moodustavad siseriikliku turukorralduse lahutamatu osa või mida on vaja asutamislepingu artiklis [33] sätestatud eesmärkide saavutamiseks. Eelkõige ei kohaldata seda ühe liikmesriigi põllumajandustootjate, põllumajandustootjate ühenduste või sellistest ühendustest moodustatud liitude kokkulepete, otsuste ja tegevuste suhtes, mis käsitlevad põllumajandussaaduste ja toodete tootmist või müüki või ühiste seadmete kasutamist põllumajandussaaduste ja toodete ladustamiseks või töötlemiseks, ning kui need ei kohusta kehtestama ühesuguseid hindu, välja arvatud siis, kui komisjon leiab, et seejuures välistatakse konkurents või ohustatakse asutamislepingu artikli [33] eesmärke.

2. Pärast nõupidamist liikmesriikidega ja asjaomaste ettevõtjate või ettevõtjate ühenduste ning kõikide muude vajalikuks peetavate füüsiliste või juriidiliste isikute ärakuulamist on ainult komisjon, kelle otsuseid on pädev läbi vaatama Euroopa Kohus, volitatud avaldamisele kuuluva otsusega kindlaks määrama, millised kokkulepped, otsused ja tegevused vastavad lõikes 1 määratletud tingimustele.”

Õigusnormid õli- ja rasvasektori kohta

7 Määruse nr 136/66 artikkel 12a sätestab:

„Turu tõsise häirimise korral teatavates ühenduse piirkondades võib turu reguleerimiseks otsustada artiklis 38 sätestatud korras lubada piisavaid tagatisi pakkuvatel ja liikmesriikide poolt heakskiidetud asutustel sõlmida nende poolt turustatava oliiviõli

kohta laolepinguid. Asjaomaste asutuste hulgas eelistatakse [nõukogu 20. mai 1997. aasta] määruse (EÜ) nr 952/97 [tootjate ühenduste ja nende liitude kohta (EÜT L 142, lk 30)] kohaselt tunnustatud tootjarühmi ja nende ühendusi.

Esimeses lõigus nimetatud meetmeid võib muu hulgas rakendada juhul, kui vaatlusperioodi jooksul turul registreeritud keskmine hind on väiksem kui 95% 1997/98. majandusaastal kohaldatavast sekkumishinnast.

Lepingute täitmise eest antava toetuse summa ja käesoleva artikli üksikasjalikud rakenduseeskirjad, eriti asjaomaste õlide kogused, kvaliteedid ja ladustuse kestus, kehtestatakse artiklis 38 sätestatud korras nii, et see mõjutab oluliselt turgu. Toetust võib anda pakkumismenetluse teel."

8 Määruse nr 136/66 artikli 38 lõige 1 kajastab komiteemenetlust.

9 Määruse nr 952/97 artiklist 1 tuleneb, et see määrus kehtestab teatud piirkondade suhtes tootjate ühenduste ja selliste ühenduste liitude moodustamist julgustava korra.

10 Määruse nr 952/97 artikkel 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Et kõrvaldada teatud piirkondades struktuurilised puudused põllumajandustoodete pakkumise ja turuleviimise tasandil, mis tulenevad tootjate ebapiisavast organiseerituse tasemest, kehtestab käesolev määrus nende piirkondade suhtes tootjate ühenduste ja selliste ühenduste liitude moodustamist julgustava korra."

11 Nõukogu määrus nr 952/97 tunnistati seda asendamata alates 3. juulist 1999 kehtetuks nõukogu 17. mai 1999. aasta määrusega nr 1257/1999 Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi (EAGGF) toetuse kohta maaelu arendamiseks ning teatavate määruste muutmise ja kehtetuks tunnistamise kohta (EÜT L 160, lk 80; ELT eriväljaanne 03/25, lk 391).

12 Määruse nr 1257/1999 põhjendusest 44 tuleneb, et kuna tootjate rühmad ja nende ühendused saavad abi juba mitme ühise turukorralduse raames, ei peeta vajalikuks anda tootjate rühmadele eritoetust maaelu arengu raamistikus.

13 Määruse nr 1638/98 põhjendus 11 on sõnastatud järgmiselt:

„riiklik sekkumissüsteem on tootmisstiimul, mis ohustab turu stabiilsust; seepärast tuleb sekkumine lõpetada ja viited sekkumishinnale tunnistada kehtetuks või asendada".

14 Nimetatud määruse põhjendus 12 on sõnastatud järgmiselt:

„oliiviõli tarnimise reguleerimiseks tõsiste turuhäirete korral on vaja eraladustuslepingute toetussüsteemi, mis annab eesõiguse sellistele lepingutele, mis on sõlmitud nõukogu [määruse nr 952/97] alusel tunnustatud tootjarühmade ja tootjate ühendustega".

15 Komisjoni 21. detsembri 1998. aasta määruse nr 2768/98 oliiviõli eraladustusabi kava kohta (EÜT L 346, lk 14; ELT eriväljaanne 03/24, lk 203) artikli 1 lõige 1 sätestab:

„Tootjaliikmesriikide pädevad asutused sõlmivad vaadis ladustatava neitsioliiviõli eraladustuslepinguid käesolevas määruses sätestatud tingimustel."

16 Nimetatud määruse artikli 1 lõike 2 alusel võib komisjon selleks, et määrata kindlaks oliiviõli eraladustuslepingute täitmiseks antav abi, kuulutada välja ajaliselt piiratud pakkumismenetlusi.

Siseriiklik õigus

17 *Ley nº 16/1989, de 17 de julio, de Defensa de la Competencia* (17. juuli 1989. aasta seadus nr 16/1989 konkurentsi kaitse kohta; *Boletín Oficial del Estado* (Hispaania ametlik väljaanne; edaspidi „*BOE*") nr 170, 18. juuli 1989, lk 22747; edaspidi „LDC') artikli 1 kohaselt:

„1. Keelatud on kõik kollektiivsed kokkulepped, otsused või soovitused või kooskõlastatud või teadlikult paralleelne tegevus, mille eesmärgiks, tagajärjeks või võimalikuks tagajärjeks on takistada, piirata või kahjustada konkurentsi tervel siseriiklikul turul või osal sellest, iseäranis need, millega:

a) otseselt või kaudselt määratakse kindlaks hinnad või muud kaubandus- või teenindustingimused;

b) piiratakse või kontrollitakse tootmist, turustamist, tehnilist arengut või investeeringuid;

c) jagatakse turgu või tarneallikaid.

[…]"

2. Lõike 1 alusel keelatud kokkulepped, otsused ja soovitused on algusest peale tühised, kui neile ei kehti käesolevas seaduses sätestatud erandid. […]”.

18 LDC artikkel 3 „Lubamise alused” on sõnastatud järgmiselt:

„1. Artiklis 1 viidatud kokkuleppeid, otsuseid, soovitusi ja tegevust või nende liike, mis aitavad parandada kaupade ja teenuste tootmist ja turustamist või edendada tehnilist või majanduslikku progressi, võib lubada juhul, kui need:

a) võimaldavad tarbijatel või kasutajatel saada sellest tulenevast kasust õiglase osa;

b) ei kehtesta asjaomastele ettevõtjatele piiranguid, mis ei ole nende eesmärkide saavutamiseks hädavajalikud, ja

c) ei anna osalevatele ettevõtjatele võimalust kõrvaldada konkurentsi käsitletud toodete või teenuste olulise osa suhtes.

2. Samuti võib üldisest majanduslikust olukorrast ja üldisest huvist tingituna lubada artiklis 1 viidatud kokkuleppeid, otsuseid, soovitusi ja tegevust või nende liike, kui:

a) nende eesmärgiks on kaitsta ja edendada eksporti, tingimusel et need ei muuda konkurentsi siseturul ja on kooskõlas Hispaania poolt ratifitseeritud rahvusvahelistest konventsioonidest tulenevate kohustustega, või,

b) need toovad kaasa piisavalt olulise tõusu sotsiaalses ja majanduslikus tasemes vähearenenud aladel või sektorites, või

c) nende väikest tähtsust arvestades ei ole need võimelised konkurentsi oluliselt mõjutama."

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

19 Euroopa Kohtule esitatud toimikust nähtub, et Cecasa on Hispaania õiguse alusel asutatud aktsiaselts, mille aktsiatest 68% kuulub oliiviõli tootjatele, pressimisettevõtetele ja ühistutele ning 32% krediidi- ja muudele asutustele. Selle äriühingu oliivikasvatajatest aktsionärid esindavad 50%–60% Hispaania oliiviõli tootmisest.

20 Cecasa esitas 5. aprillil 2001 siseriiklikule konkurentsiasutusele üksikloa taotluse LDC artikli 3 tähenduses, et asutada oliiviõliturustusettevõte, mille peamine eesmärk on

vältida hindade langemist madalamale kindlast piirist, milleks on 95% endisest sekkumishinnast, ostes õli alates sellest hinnatasemest ja pannes selle müüki, kui hinnad saavutavad uuesti nimetatud hinnataseme.

21 Kuna Tribunal de Defensa de la Competencia leidis, et Cecasa poolt esitatud üksikloataotluse eesmärk on kokkulepe konkurentide vahel, et säilitada oliiviõli hinda ületootmisega majandusaastatel, jättis ta 5. märtsi 2002. aasta otsusega selle taotluse rahuldamata.

22 Nimetatud otsust kinnitas sisuliselt ka 22. juuli 2005. aasta Audiencia Nacional'i (teise astme halduskohus) halduskolleegiumi otsus, mille peale Cecasa esitas eelotsusetaotluse esitanud kohtule kassatsioonikaebuse.

23 Neil asjaoludel otsustas Tribunal Supremo (Hispaania kõrgeim kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1) Kas määruse nr 136/66/EMÜ […] artikkel 12a võimaldab lugeda aktsiaseltsi, mille aktsionärid on peamiselt tootjad, pressimisettevõtted ja oliivikasvatajate ühistud, samuti aga rahandusüksused, „asutuseks", kes võib sõlmida oliiviõli laolepinguid? Kas võib leida, et seda laadi äriühing on samaväärne määruses […] nr 952/97 tunnustatud tootjarühmade ja nende ühendustega?

2) Kui äriühing loetakse „asutuseks", kes võib tegutseda ladustamisega, siis kas määruse nr 136/66 artiklis 12a esitatud tingimuse, et need asutused peavad olema

„liikmesriikide poolt heakskiidetud", võib lugeda täidetuks üksikerandi („luba") taotlemise raames siseriiklikelt konkurentsiasutustelt?

3) Kas määruse nr 136/66 artikkel 12a nõuab kohustuslikult, et komisjon lubab iga kord oliiviõli eraladustamise, või vastupidi, kas sellega on kooskõlas tootjate kokkulepitud süsteem nimetatud oliiviõli eravahenditest rahastatavaks ostmiseks ja ladustamiseks, mis hakkaks toimima üksnes samadel nõuetel ja tingimustel kui ühenduse rahastatud eraladustamine ja mille eesmärk on täiendada ja kiirendada nimetatud ühenduse rahastatud ladustamist ilma selle piire ületamata?

4) Kas Euroopa Kohtu 9. septembri 2003. aasta otsuses kohtuasjas C-137/00 [:Milk Marque ja National Farmers' Union (EKL 2003, lk I-7975)] väljakujundatud doktriini siseriiklike asutuste poolt siseriiklike konkurentsinormide kohaldamise kohta sellistele tootjate kokkulepetele, mis võivad põhimõtteliselt kuuluda […] määruse nr 26 artikli 2 alla, võib laiendada kokkulepetele, mis oma omaduste ning käsitletud sektori omaduste tõttu võivad mõjutada tervet ühenduse oliiviõliturgu?

5) Juhul kui siseriiklikud konkurentsiasutused on pädevad kohaldama siseriiklikke õigusnorme viidatud kokkulepetele, mis võivad mõjutada õli- ja rasvaturu ühist korraldust, siis kas need asutused võivad absoluutselt keelduda andmast sellisele äriühingule nagu kassaator võimalust kasutada neid oliiviõli laomehhanisme, kaasa arvatud määruse nr 136/66 artiklis 12a sätestatud „tõsise häirimise" olukordades?"

Eelotsuse küsimused

Eelotsusetaotluse vastuvõetavus

24 Esimese küsimuse teises pooles viitab eelotsusetaotluse esitanud kohus määrusele nr 952/97, mis ei olnud põhikohtuasjas vaidlustatud otsuse vastuvõtmise ajal enam jõus.

25 Sellega seoses tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt juhul, kui esitatud küsimused puudutavad ühenduse õiguse tõlgendamist, on Euroopa Kohus reeglina kohustatud otsuse langetama (vt 16. detsembri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-213/07: Michaniki, EKL 2008, lk I-9999, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika).

26 Siseriikliku kohtu esitatud eelotsuse küsimusele vastamisest keeldumine on võimalik vaid siis, kui on ilmne, et ühenduse õiguse tõlgendamine ei ole mingil viisil seotud põhikohtuasja faktiliste asjaolude või esemega, kuna probleem on hüpoteetiline või kui Euroopa Kohtule ei ole teada vajalikke faktilisi või õiguslikke asjaolusid, et anda tarvilik vastus talle esitatud küsimustele (vt eespool viidatud kohtuotsus Michaniki, punkt 34 ja seal viidatud kohtupraktika).

27 Niisiis nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 33, ei minetanud määrus nr 952/97 kehtivuse kaotamisega oma asjakohasust.

28 Käesoleval juhul on määruse nr 136/66 artiklis 12a sõnaselgelt näidatud, et tootjate ühendustel ja nende liitudel on nimetatud sätte raames selge roll. Lisaks andis

ühenduse seadusandja just neile ühendustele ja nende liitudele eesõiguse oliiviõli ladustuslepingute sõlmimiseks.

29 Neil tingimustel tuleb esimese eelotsuse küsimuse teine osa lugeda vastuvõetavaks.

Esimene küsimus

30 Oma esimese küsimusega tahab eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas aktsiaselts, mille aktsiakapital kuulub peamises osas oliiviõli tootjatele, pressimisettevõtetele ja oliivikasvatajate ühistutele ning ülejäänud aktsiakapital rahandusüksustele, kuulub mõiste „asutus" alla, millel on õigus määruse nr 136/66 artikli 12a alusel sõlmida ladustamislepinguid.

31 Sellega seoses tuleb meenutada, et – nagu tuleneb määruse nr 1638/98 põhjendusest 11 – pidades silmas, et sekkumissüsteem ohustab turu stabiilsust, otsustas Euroopa Liidu Nõukogu oliiviõlituru reformi raames sekkumissüsteemi peale selle määruse vastuvõtmist kaotada.

32 Määruse nr 1638/98 põhjendusest 12 tuleneb, et oliiviõli tarnimise reguleerimiseks tõsiste turuhäirete korral kehtestati eraladustuslepingute toetussüsteem. Selle süsteemi iseloomulikud tunnused on toodud määruse nr 136/66 artiklis 12a.

33 Nagu tuleneb nimetatud artiklist 12a lugedes seda koos määruse nr 1638/98 põhjendusega 12 võib loa eraladustuslepingute sõlmimiseks anda asutustele, mis pakuvad piisavaid tagatisi ja on liikmesriikide poolt heakskiidetud. Nende asutuste hulka kuuluvad tootjate ühendused ja nende liidud määruse nr 952/97 tähenduses, kellele on antud eesõigus.

34 Tuleb sedastada, et määruse nr 136/66 artiklis 12a sätestatud nõudeid silmas pidades võib selle artikli alusel loa lepingute sõlmimiseks anda nii eraettevõtetele kui ka avalik-õiguslikele ettevõtetele, olenemata nende koosseisust või rahastamisviisist.

35 Järelikult tuleb esimesele küsimusele vastata, et aktsiaselts, mille aktsiakapital kuulub peamiselt oliiviõli tootjatele, pressimisettevõtetele ja oliivikasvatajate ühistutele ning ülejäänud aktsiakapital rahandusüksustele, võib kuuluda mõiste „asutus” alla määruse nr 136/66 artikli 12a tähenduses, millel on õigus selle artikli alusel sõlmida oliiviõli eraladustamislepinguid, kui ta täidab selle sättega ette nähtud tingimusi.

Teine küsimus

36 Oma teise küsimusega käsitleb eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt tingimusi, mille kohaselt liikmesriik annab määruse nr 136/66 artiklis 12a sätestatud heakskiidu.

37 Esiteks tuleb märkida, et nimetatud artikkel ei sisalda ühtegi täpsustust siseriikliku menetluse kohta, mis viib asutusele, kes soovib teostada oliiviõli eraladustust,

heakskiidu andmiseni. See artikkel ei täpsusta, millisel siseriiklikul ametiasutusel on sellise heakskiidu andmise õigus.

38 Kuigi liikmesriikidel on selles osas, kuidas nad määruse nr 136/66 artikli 12a alusel oliiviõli eraladustuseks antava heakskiidu menetlust korraldavad, oluline tegutsemisruum, peavad nad siiski järgima selles määruses kindlaks määratud eesmärke ja kohustusi.

39 Seega peab ametiasutus, kelle liikmesriik on oma õigusnormidega volitanud heakskiitu andma, olema võimeline läbi viima kõik vajalikud kontrollid tagamaks, et asutus, kes esitas heakskiidu saamise taotluse, on võimeline oliiviõli eraladustamist teostama vastavalt põllumajandusõiguse sätetele ja pakkuma sellega seoses piisavaid tagatisi.

40 Lisaks peab määruse nr 136/66 artikli 12a kasuliku mõju säilitamise huvides olema selgelt kindlaksmääratav ametiasutus, kellel on õigus anda asutusele heakskiit selle artikli alusel lepingute sõlmimiseks.

41 Järelikult tuleb teisele küsimusele vastata, et määruse nr 136/66 artiklis 12a esitatud tingimuse, et asjaomased asutused peavad olema „liikmesriikide poolt heakskiidetud", võib lugeda täidetuks üksikerandi („luba") taotlemise raames siseriiklikelt konkurentsiasutustelt tingimusel, et nendel asutustel on tõhusad vahendid, mis võimaldavad neil kontrollida, kas asutus, kes heakskiidu saamiseks taotluse esitas, on võimeline oliiviõli eraladustamist teostama kooskõlas õigusnormides ettenähtud nõuetega.

Kolmas küsimus

42 Oma kolmanda küsimusega küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt, kas määruse nr 136/66 artikliga 12a on vastuolus kokku lepitud süsteem oliiviõli eravahenditest rahastatavaks ostmiseks ja ladustamiseks, mille puhul ei ole järgitud selles sättes osutatud loamenetlust.

43 Sellega seoses – nagu on meenutatud ka käesoleva kohtuotsuse punktides 31 ja 32 – kehtestas oliiviõlituru reformi raames peale määruse nr 1638/98 vastuvõtmist määruse nr 136/66 artikkel 12 ühenduse abikava oliiviõli eraladustuslepingute täitmiseks.

44 Seoses selle sätte sõnastusega tuleb märkida, et määruse nr 136/66 artikliga 12a kehtestatud süsteem kohaldub ainult juhul, kui eraladustamist rahastab ühendus.

45 Seevastu kui ettevõtjad ei taotle ühenduse toetust, ei kuulu oliiviõli eraladustamine määruse nr 136/66 kohaldamisalasse.

46 Seega ei ole määruse nr 136/66 artikliga 12a vastuolus sellise eravahenditest rahastatud eraladustamise süsteemi kehtestamine.

47 Sellise ühenduse abist sõltumatu süsteemi kehtestamine ei tohiks viia oliiviõli ladustamise kohta käivate ühenduse õiguse sätete kohaldamise vältimiseni ja oliiviõliturgu reguleerivast siseriiklikust õigusest ega ka konkurentsieeskirjadest kõrvale hoidumiseni.

48 Järelikult tuleb kolmandale küsimusele vastata, et määruse nr 136/66 artikliga 12a ei ole vastuolus kokku lepitud süsteem oliiviõli eravahenditest rahastatavaks ostmiseks ja ladustamiseks, mille puhul ei ole järgitud nimetatud sättes osutatud loamenetlust.

Neljas ja viies küsimus

49 Oma neljanda ja viienda küsimusega käsitleb eelotsusetaotluse esitanud kohus siseriiklike konkurentsiasutuste volituste ulatust juhul, kui siseriiklikul oliiviõliturul tegutsevatel ettevõtjatel on mõju ühenduse tasandil.

50 Sellega seoses tuleb meenutada, et ühenduse ja siseriiklik konkurentsiõigus kohalduvad samal ajal, kuna mõlemad reguleerivad asjakohast tegevust erinevatest aspektidest. EÜ artiklite 81 ja 82 regulatsioon puudutab tegevust seoses takistustega liikmesriikidevahelisele kaubavahetusele ning siseriiklikud õigusnormid, mille iga riik võtab vastu omaenda kaalutlustest lähtudes, puudutavad konkurentsi piiravat tegevust vastava riigi territooriumil (vt eespool viidatud kohtuotsus Milk Marque ja National Farmers' Union, punkt 61 ja viidatud kohtupraktika).

51 Seoses selle ühenduse ja siseriiklik konkurentsiõiguse samaaegse kohaldamisega tuleb märkida, et asjaolu, et selliste ettevõtjate vaheline kokkulepe, kes tegutsevad turu ühise korraldusega reguleeritud valdkonnas, mis mõjutab liikmesriikidevahelist kaubandust, ei tohi viia üksnes ühenduse õiguse kohaldamiseni.

52 Lisaks - nagu Euroopa Kohus on juba otsustanud – arvestades, et ühenduse konkurentsieeskirjade kohaldamisala ei ole samane siseriiklike konkurentsieeskirjade kohaldamisalaga, siis ainuüksi asjaolu, et ühenduse seadusandja on EÜ artikliga 36 ja

määrusega nr 26 püüdnud kokku sobitada ühise põllumajanduspoliitika ja ühenduse konkurentsipoliitika eesmärke, ei tähenda tingimata, et igasugune siseriikliku konkurentsiõiguse kohaldamine on vastuolus EÜ artikliga 36 ja määrusega nr 26 (eespool viidatud kohtuotsus Milk Marque ja National Farmers' Union, punkt 66).

53 Mis puudutab eelkõige määruse nr 26 artikli 2 lõike 2 tõlgendamist, siis – nagu märkis ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 87 – ei tohi komisjoni ainupädevus, milleks on tuvastada, milliste otsuste ja tegevuste suhtes selle määruse artikli 2 lõikes 1 sätestatud erandid kohalduvad, lisaks veel takistada siseriikliku konkurentsiõiguse kohaldamist.

54 Tegelikult määrab määruse nr 26 artikli 2 lõige 2 kindlaks üksnes ühenduse konkurentsiõiguse kohaldamiseks pädeva asutuse.

55 Siiski on oluline meenutada, et kuna ettevõtjad tegutsevad kõnealuses turu ühise korraldusega reguleeritud sektoris, peavad siseriiklikud pädevad konkurentsiasutused turu ühise korralduse puhul hoiduma kõigi selliste meetmete võtmisest, mis võiksid seda ühist korraldust eirata või kahjustada (eespool viidatud kohtuotsus Milk Marque ja National Farmers' Union, punkt 94).

56 Lisaks, kui juhtumi asjaolud kuuluvad nii EÜ artikli 81 lõike 1 kui ka siseriikliku konkurentsiõiguse esemelisse kohaldamisalasse, siis ei või siseriiklikud asutused minna vastuollu komisjoni otsusega või niisugust vastuolu esile kutsuda (vt selle kohta 14. detsembri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-344/98: Masterfoods ja HB, EKL I-11369, punktid 51 ja 52).

57 Järelikult tuleb käesoleva kohtuotsuse punktides 55 ja 56 viidatud tingimustest lähtudes sedastada, et siseriiklikel konkurentsiasutustel on õigus kontrollida oliiviõli ladustamise süsteemi, mis on kokku lepitud ja rahastatud väljaspool määruse nr 136/66 artikli 12a kohaldamisala ja mis võib mõjutada ühenduse turgu, ja seega ka see ära keelata.

58 Kõike eeltoodut arvesse võttes tuleb neljandale ja viiendale küsimusele vastata, et kuni siseriiklikud konkurentsasutused hoiduvad esiteks võtmast meetmeid, mis võiksid eirata või kahjustada oliiviõli turu ühist korraldust ning teiseks vastu võtmast otsuseid, mis on vastuolus komisjoni otsusega või tekitavad sellise vastuolu tekkimise ohu, võivad siseriiklikud konkurentsiasutused siseriiklikku konkurentsiõigust kohaldada ka kokkuleppe suhtes, mis võib mõjutada oliiviõliturgu ühenduse tasandil.

Kohtukulud

59 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

1. Aktsiaselts, mille aktsiakapital kuulub peamiselt oliiviõli tootjatele, pressimisettevõtetele ja oliivikasvatajate ühistutele ning ülejäänud aktsiakapital rahandusüksustele, võib kuuluda mõiste „asutus” alla nõukogu 22. septembri

1966. aasta määruse nr 136/66 õli- ja rasvaturu ühise korralduse kehtestamise kohta (muudetud nõukogu 20. juuli 1998. aasta määrusega nr 1638/98) artikli 12a tähenduses, millel on õigus selle artikli alusel sõlmida oliiviõli eraladustamislepinguid, kui ta täidab selle sättega ette nähtud tingimusi.

2. **Määruse nr 136/66, mida on muudetud määrusega nr 1638/98, artiklis 12a esitatud tingimuse, et asjaomased asutused peavad olema „liikmesriikide poolt heakskiidetud", võib lugeda täidetuks üksikerandi („luba") taotlemise raames siseriiklikelt konkurentsiasutustelt tingimusel, et nendel asutustel on tõhusad vahendid, mis võimaldavad neil kontrollida, kas asutus, kes heakskiidu saamiseks taotluse esitas, on võimeline oliiviõli eraladustamist teostama kooskõlas õigusnormides ettenähtud nõuetega.**

3. **Määruse nr 136/66, mida on muudetud määrusega nr 1638/98, artikliga 12a ei ole vastuolus kokku lepitud süsteem oliiviõli eravahenditest rahastatavaks ostmiseks ja ladustamiseks, mille puhul ei ole järgitud nimetatud sättes osutatud loamenetlust.**

4. **Kuni siseriiklikud konkurentsasutused hoiduvad esiteks võtmast meetmeid, mis võiksid eirata või kahjustada oliiviõli turu ühist korraldust ning teiseks vastu võtmast otsuseid, mis on vastuolus Euroopa Ühenduste Komisjoni otsusega või tekitavad sellise vastuolu tekkimise ohu, võivad siseriiklikud konkurentsiasutused siseriiklikku konkurentsiõigust kohaldada ka kokkuleppe suhtes, mis võib mõjutada oliiviõliturgu ühenduse tasandil.**

Allkirjad